

COLLIEN

MEGET MERE END EN LASSIEHUND

TEKST: CHARLOTTE HØIER, NETTE STORMLUND OG IBEN HEDEGAARD ROLFSEN

i FAKTA COLLIE

› MENTALITET

Den skotske hyrdehund er Storbritanniens klassiske fårehund, som i årenes løb har udviklet sig til en ypperlig selskabshund. Collien er kontaktsøgende, lærevillig og nem at omgås. Den er især venlig og beskyttende over for familiens børn. Den kan have tilbøjelighed til at blive forskrækket fx over høje lyde.

› AKTIVITETSNIVEAU OG HANDLERADIUS

En collie har brug for en del motion som ung, men tilpasser sig efterhånden helt efter omgivelserne. Sætter livet igennem pris på at løse opgaver. Den er samarbejdsvillig, tager gerne mod anvisninger og holder sig som regel i nærheden af sine mennesker.

› BEHOV

En collie behøver et godt socialt liv med tæt kontakt til familien. Den bør aktiveres og få lov til at møde mange nye udfordringer lige fra hvalp. Legelysten er stor, også når den bliver ældre.

› PELS OG PLEJE

Den store, glansfulde pels fælder mindre, end man umiddelbart skulle forvente, og den er smuk, når den er velplejet. Pelsen kræver dog en omhyggelig børstning og frisering mindst en gang om ugen for ikke at filtrere, og man kan roligt sætte en times tid af til arbejdet.

Collien er lidt længere, end den er høj, og den smukke hale med den typiske hvide halespids bæres sabelformet, når hunden er i ro, men kan løftes, når hunden er i bevægelse. Privatfoto

› TIPS OG TRICKS TIL INDLÆRING OG HÅNTERING

Nogle collier er følsomme og bliver let forskrækkede for høje lyde, glatte gulve eller andre hunde, som opfører sig voldsomt. Socialiser hunden omhyggeligt. Træn blidt med rigelig belønning og uden at presse. Træn øvelser, der skaber tillid.

› HØJDE

Hanner 56-61 cm. Tæver 51-56 cm.

› VÆGT

20-34 kg.

› FARVER

Zobel, trefarvet eller blue merle med hvide aftegninger. Den hvide farve må dog ikke være dominerende.

› HJEMLAND

Storbritannien.

› INTERNATIONALT RACENAIV

Collie Rough.

› FCI GRUPPE

Gruppe 1 – Hyrde- og kvæghunde

STØRRELSE

STOR

TEMPERAMENT

MODERAT

PELSPLEJE

HØJT

AKTIVITETSNIVEAU

MELLEM

OPRINDELSE OG UDTRYK

Til trods for at der findes manuskripter mere end 2.000 år gamle, som beskriver hunde, findes der ikke en eneste beskrivelse af selve collieracen før et godt stykke ind i det 19. århundrede. Hvad der derimod findes, er forskellige beskrivelser af hunde, der anvendtes som fårehunde.

Tidligere blev hunde betegnet efter deres anvendelse og fårehundene var en stor gruppe. Hundene var af vidt forskelligt udseende, men det var alle hunde, der var egnede til at vogte, drive og beskytte flokke af får. Mennesket havde brug for hunde til dette arbejde, og hundene blev derfor udvalgt udelukkende efter deres brugsmæssige egenskaber og instinkter. Man parrede hunde, fordi de var gode til det, de blev brugt til, og igennem generationer efter generationer fik hunde egnet til netop en bestemt anvendelse et bestemt udseende. Hundene blev bl.a. udvalgt ud fra hensyn til klima (pelsmængde og pelstype), vegetation og terræn (højbenet/lavbenet), lang og kort pels. Først omkring slutningen af sidste århundrede begyndte man at tillægge type og æstetik en betydning.

En korthåret variant

Til en hunds egnethed som brugshund i et specielt terræn må pelsen nødvendigvis tages i betragtning. Det er velkendt, at mange langhårede hyrdehunde på den tid blev klippet samtidig med fårene. Forkla-

ringen på denne fremgangsmåde skal søges i det faktum, at vinteren i England og Skotland ofte er præget af stor luftfugtighed. Når det sner, og luften samtidig er fugtig, har sneen en større tendens til at hænge i hundens lange hår. Når en stor pels er tynget af våd sne, hæmmer det hundens bevægelser, og det var således af rent praktiske grunde, at man ofte klippede de langhårede hunde. Det er grunden til, at vi i dag kan glædes over at have 2 hårlagsvarianter af den smukke race.

Kongelig interesse

Dronning Victoria kom til at betyde meget for colliens popularitet. Da Victoria blev dronning i 1837, var hendes store interesse for hunde ingen hemmelighed. Dronningen havde både kort- og langhårede collier i sin kennel på slottet Balmoral. Den tidligste omtale af Dronning Victorias collier er "Sharp", en korthåret collie, født i 1864. Han var dronningens yndling og konstant følgesvend i mere end 15 år, og i Windsor Home Park er der rejst en statue af ham på hans grav.

Hvor stammer navnet fra

Collie har været stavet på forskellige måder i forskellige perioder. Col betyder simpelthen sort på angelsaksisk, hvilket har ført til teorier om, at racen er opkaldt efter de sort-hovede får, som var de mest almindelige i Skotland på den tid.

Collien fås i både en kort- og langhåret variant. Privatfoto

Hvad, der formentlig er meget mere sandsynligt, er, at racen har fået navn, fordi man på gammelt landligt Gælisk kaldte alt nyttigt for collie. I gamle dage blev mange landbrugsredskaber i Skotland benævnt collie. Så med andre ord var en collie dog en nyttig hund. Den forklaring giver rigtig god mening.

De tre smukke farver

Man fristes til at sige, at der findes en collie for enhver smag. Dels kan man jo vælge, om den skal være lang- eller korthåret, men man har også tre meget smukke farver at vælge imellem.

Den, de fleste kender som "Lassie-farven", er den såkaldte zobel, der går fra gylden over rødlig til meget mørk mahogni.

Den tricolour collie er sort med brune aftegninger på benene og i hovedet, og endelig har vi den smukke blue merle-variant, der overvejende skal være klar sølvblå med aftegninger af sort samt brune aftegninger i hovedet og på benene.

Alle tre farvevarianter har de typiske hvide collie-aftegninger i større eller mindre grad.

Og det skal kraftigt understreges, at det er helt perfekt, hvis en collie har delvis hvid krave eller har et hvidt forben og det andet forben, er f.eks. zobel helt ned til poten. Det er en af de ting, der gør vores race helt unik. Ikke to individer er nogensinde ens. Der vil altid være forskel på de hvide aftegninger og de brune såkaldte tan-aftegninger på de tricolour og blue merle-collier.

Colliens store, smukke pels er jo noget af det, folk beundrer ved racen, men pelsen er slet ikke så arbejdskrævende, som mange tror. Så længe den er hvalp og ung hund, har den noget fehår bag ørerne, som meget nemt filtrer til store klumper, hvis det ikke redes min. et par gange om ugen. Men når hunden er udvokset, ændrer pelsen sig og bliver meget lettere at holde. Afsætter man i gennemsnit 20-30 min. til pelspleje om ugen, vil man altid have en smuk collie i huset. I fældeperioden skal der dog bruges lidt mere tid, hvis man vil undgå, at alle de løse hår falder af indendørs. Racen har ikke meget lange hår på benene som mange andre racer, så efter en gå-tur i regnvej er det nemt at tørre poter og ben på en collie. Collien er også så tilpas højbenet, at den normalt ikke bliver pløret helt op på kroppen, selvom vejret er dårligt. >>>

COLLIER I DANMARK

Vi skal frem til 1900, før vi ser de første collier opført i den danske hundestambog. I dette år stambogsføres der i Danmark fem collier. Først efter 2. verdenskrig vakttes for alvor i Danmark den interesse for racen, som allerede havde hersket i England. Racens popularitet stiger stødt, og i 1957 registreres 335 collier, i 1960 registreres 507 collier, og racen toppe rent popularitetsmæssigt i 1965 med 1403 registreringer. Disse høje registreringstal bringer collien ind på en sikker placering som én af Danmarks 10 mest populære hunderacer. Set i bagklogskabens lys må vi nok indrømme, at det bestemt ikke var til gavn for racen, at den blev så populær. Der blev desværre avlet alt for mange hvalpe af useriøse producenter. Igennem de senest ca. 20-30 år har racen fundet et nogenlunde stabilt leje rent antalsmæssigt og heldigvis anskaffes racen nu for sine vidunderlige egenskaber, sit dejlige temperament og sit smukke udseende, og ikke fordi den er kendt fra filmværredden.

Foto: Shutterstock

”

Afsætter man i gennemsnit 20-30 min. til pelspleje om ugen, vil man altid have en smuk collie i huset.

Colliens pels er dobbelt og skal følge kroppens konturer og altså ikke være så stor og overvældende som muligt. Privatfoto

FAMILIE- OG LASSIEHUND

Selvom det snart er mange år siden, Lassie-filmene havde deres storhedstid, og alle ville have en Lassie, kalder mange stadig collien for lassiehund. Det navn hænger ved, så længe granvoksne mandfolk kan huske at have siddet og grædt i stride strømme over den heroiske og kloge Lassie, der blev udsat for så mange rædsomme strabadser, inden den fandt hjem til sin elskede familie. Collien er virkelig som Lassie. Den er begavet med en utrolig intelligens, og dens hyrdehunde egenskaber, der er nedarvet gennem generationer, gør den til en fantastisk familiehund. Collien behøver ikke 300 får for at være lykkelig, men den behøver en familie, der forstår, at den kun er optimal lykkelig, når den kan være sammen med sin familie. Det er dens nedarvede instinkt at samarbejde med en hyrde om at gøre et stykke arbejde. I vore dage er det familiens medlemmer, der er "hyrderne", og dem hunden gerne vil sammen med. Man kan læse om rigtigt mange racer, at de er gode familiehunde, og det er langt de fleste racer vel i grunden. Collien er det bare på sin egen vidunderlige måde. Collier er tankelæsere og ved stort set, hvad du vil have den til, før du får sagt det. De "læser"

deres familiemedlemmer rigtigt godt, og dette er igen en reminiscens fra deres oprindelige anvendelse. De skulle "læse" flokken af får og forudse, hvad flokken ville gøre, og de skulle "læse" hyrden. Har familien f.eks. en baby, der lægges ud at sove i en barnevogn, vil collien som det mest naturlige – uden at få besked på det – lægge sig ved barnevognen. For her ligger familiens svageste, og så må man naturligvis påtage sig ansvaret med at passe på, når man er en collie. Collien ligger altid i vejen. Med en collie i huset er du aldrig alene, for den vil helst være med alle vegne, selv på badeværelset. Har man et hus i flere etager, vil man opleve, at collien holder styr på begge etager og først er optimalt lykkelig, når familien er samlet på en etage. Men er der små børn, vil collien med sikkerhed holde sig til dem. De deltager i alle familiens aktiviteter og er dybt tilfredse, hvis de bare må være med. Racen er ikke meget motionskrævende, men de elsker en god frisk tur i al slags vejr eller bare at være med i haven. Collien er grundet sit hyrdehundestinkt særdeles egnet til at gå sammen med andre dyr, uanset om det er heste, katte eller andre hunde.

”

Med en collie i huset er du aldrig alene, for den vil helst være med alle vegne, selv på badeværelset.

Hovedet er langstrakt og kileformet med et let stop og en flad skalle. Hundene er kendt for deres typiske kipører, dvs. at øret står opad, men knækker i den yderste tredjedel, så den yderste spids vipper elegant. Øjnene er mandelformede og let skråtstillede. Privatfoto

Collien er både god med børn og voksne, og den kan godt lide at bruge sin krop. Privatfoto

Nem at opdrage

Overdrivelse fremmer forståelsen, men det er ikke helt ved siden af, når vi siger, at collier er nemme at opdrage. At lære en collie renlighed er f.eks. noget, der kan klares på få dage. Collien lærer ualmindeligt hurtigt almindelige husregler. Naturligvis kan en collietalp med mod på livet lave galestreger, men gentagelser ser man sjældent. De opfatter hurtigt, hvad man ønsker af dem. Men det er vores gode råd at gå på et hvalpekursus og senere et andet træningshold med den unge collie. De unge hanner kan sætte ejerens tålmodig på prøve, når de er i lømmelalderen mellem 1-2 år. Her er det rart at kunne sparre med nogen, som ved, hvordan man tackler en hund, der opfører sig som en teenager.

Man kommanderer ikke med en collie; man taler med den. Den er lynhurtigt opfattende og lærenem. Collien er god til at tilpasse sig, uanset om det er en meget aktiv eller mindre aktiv familie.

Generelt er collien en meget sund hunderace, der ofte kan leve et langt liv uden andre besøg hos dyrlægen end det obligatoriske sundhedscheck i forbindelse med vaccinationer. Alle hunde kan komme til at fejle alt, men ingen sygdom er dominerende hos collier, og det er ikke den race, der giver dyrlægerne tandsmør på brødet. Collien er ikke en tung race i forhold til sin størrelse, og den er normalt adræt og terrængående, til den dør af alderdom omkring 12-14 år gammel.

Hårfin balance at avle det helt rigtige temperament

Som collieejere konfronteres man ganske ofte med beretninger om mødet med nervøse collier. Folk har ofte kendt eller ejet en collie, som viste nervøse tendenser. Mange af disse oplevelser går mange år tilbage til dengang i 60'erne og 70'erne, hvor der blev avlet på alt, der bare lignede en Lassie. Men det er også noget, vi stadig skal være opmærksomme på indenfor racen. At ramme balancen mellem forbar, sensitiv i ordets positive forstand, (fintfølelse og lærenem), samarbejdsvillig og selvstændig, er det mål, alle collie opdrættere skal have for øje. Vi vil jo gerne have hunde, som nærer stærkt ønske om at samarbejde, men ikke på bekostning af manglende selvstændighed, forsigtighed eller angst for omgivelserne.

I disse år ser vi en stigende interesse blandt collieejere til at få sin collie mentalbeskrevet. Indtil nu byder 2019 på rekordhøjt antal af tilmeldte collier til mentalbeskrivelse. Det er yderst positivt med denne tiltagende interesse for, hvad hundene indeholder mellem ørerne. De sidste år har en del collier gennemgået en mentalbeskrivelse. Det er stadig for få til at man statistisk kan udlede særligt meget, men generelt tegnes der et billede af mentalt stabile hunde uden de nervøse tendenser, som ofte nævnes, når folk husker collien fra deres barndom.

Sammenligner man med colliens ønskeprofil, kunne der dog generelt stadig ønskes en del mere selvstændighed og initiativ til selv at løse/opsøge udfordringerne. Det er det punkt, som divergerer mest fra ønskeprofilen. >>>

annonce

ALLROUND SPORTSHUND

Udover colliens smukke ydre er den også et kig værd, hvis man ønsker en aktiv hund i familien, eller en god allround-hund til hundesport af forskellig slags.

Collien har bevaret mange af hyrdehundens gode egenskaber. Adfærd er stærkt arveligt, og mange har stadig hyrdeinstinkt i behold, hvilket kan konstateres til de instinkttests, som af og til afholdes i klub-regi. Mange familier konstaterer også, at deres collie på gåture og lignende bruger meget energi på at sørge for, at alle følges samlet i sluttet trop. Der er collier i Danmark, som bruges aktivt i dagligdagen på får, men det er nok kun en meget lille del beskåret.

Hvad der derudover virkelig ligger til racen generelt, er et stort ønske om at samarbejde tæt med ejeren. De har et yderst udviklet flokinstinkt. Det er en egenskab, som også kommer os til gode, hvis vi ønsker at træne med vores collie – hvilket den vil elske os for at gøre! Noget af det, som virkelig tilfredsstiller en collie, er at gøre tingene sammen. Det at samarbejde og være fælles om en opgave ligger lige til højre pote for en collie. De er intelligente og lærer lynhurtigt – af og til også mindre hensigtsmæssige ting. Det kan være at åbne døre eller lågen til skraldespanden. Der er collier i vores nabolande, som gennem generationer målrettet er avlet til at kunne gøre sig i endda ret krævende brugssport. Det være sig i eliten i svensk brugshundesport, eller IPO, som hedder IGP fra 2019. Har man ambitioner om at stå øverst på skamlen i disse sportsgrene, er der nok racer, som det falder mere naturligt at vælge, men det lader sig gøre at finde collier, som kan gøre sig der også.

Lyst til samarbejde

I Danmark finder man collier i stort set alle hjørner af hundesport. Generelt kan man nok sige, at collien er en god allround-hund. Da den tænder på samarbejdet med ejeren og er intelligent, vil den let tilpasse sig ejers ønsker og behov. Så er ejers interesse LP og nørde små detaljer der, vil mange collier smittes af ejers begejstring for dette. Er man derimod til mere selvstændigt arbejde, så indretter de sig skam også på det.

Som collieejers, er det utroligt spændende tider, hvor DKK tilbyder en bred vifte af tilbud indenfor hundesport. Mange nye sportsgrene er kommet til de senere år. Rally-lydighed, freestyle, heelwork to music, færdighedsprøverne og nosework. Uanset hvilken retning man kigger i, vil der være aktive collier og deres ejere, som deltager – og gør det godt. Faktisk har der nok aldrig været flere aktive collier med førere i dansk hundesport, end man ser i disse år.

Populært med rally-lydighed

Som beskrevet er der collier at finde alle vegne, men det mest populære at træne med sin collie er nok rally-lydighed. Der finder vi rigtigt mange på prøvebanerne. Egentlig er det jo ganske logisk, for

som beskrevet er en stærk drivkraft hos collien at være "sammen" og samarbejde tæt. Det gør man i rally-lydighed. Det at gå en bane sammen med sin ejer og tackle 10-20 udfordringer undervejs vil de fleste collier finde ganske fantastisk. Racen har adskillige champions og en enkelt superchampion indenfor rally-lydighed.

Der er lige i disse år en spirende tendens til også at træne brugsarbejde her i Danmark med sin collie. Som noget relativt nyt ser man flere collier tage en færdselsprøve, og flere fortsætter med at træne spor/

Agility er en af de sportsgrene, hvor man kan få lov at se en collie boltre sig. Foto: Shutterstock

”

Faktisk har der nok aldrig været flere aktive collier med førere i dansk hundesport, end man ser i disse år.

lydighed i det regi. Enkelte træner redningshundearbejde, og enkelte er faldet for at gå vildspor og er meget passionerede omkring det. Med den udvikling, der er i disse år omkring at træne med sin collie og for racens mentale egenskaber, er det yderst spændende at se, hvor det bringer os hen de nærmeste år. Er man "bidt" af en gal træningscollie, er der i disse år en masse aktivitet og liv omkring racen, hvilket er utroligt spændende at være en del af.

annonce